

simply let them discuss and ask questions about course materials. Students can ask for help when they're struggling, and in turn, help and teach each other.

There are several design principles that have been associated with successful online discussion, such as: using appropriate technology; giving clear guidelines on student online behaviour; explaining the purpose of discussion; suggesting a choice of appropriate topics; setting an appropriate 'tone' or requirements for discussion; defining clearly learner roles and expectations; monitoring the participation of individual learners, and responding accordingly, by providing the appropriate scaffolding or support, such as comments that help students develop their thinking around the topics, referring them back to study materials if necessary, or explaining issues when students seem to be confused or misinformed; regular, ongoing instructor 'presence'; ensuring strong articulation between discussion topics and assessment.

All in all, online collaborative learning increases academic performance, knowledge retention, and interpersonal skills. It's a philosophy of interaction where individuals are responsible for their actions, including learning and respect the abilities and contributions of their peers.

REFERENCES

- Dillenbourg, P. (1999). What do you mean by collaborative learning? In P. Dillenbourg (Ed.), *Collaborative-learning: Cognitive and Computational Approaches*. (pp. 1-19). Oxford; UK, Elsevier Publishing.
- MacGregor, J. T. (1990). Collaborative learning: Shared inquiry as a process of reform. In M.D., Svinicki (Ed.), *The changing face of college teaching, New Directions for Teaching and Learning No. 42*. San Francisco, USA: Jossey-Bass Publishing.
- Panitz, T. (1996). *A Definition of Collaborative vs Cooperative Learning. Deliberations*. London Metropolitan University; UK., Retrieved from: <http://www.londonmet.ac.uk/deliberations/collaborative-learning/panitz-paper.cfm>. press

Л. Семеновська

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ

В умовах стрімкого розвитку полікультурного суспільства відбувається переосмислення культурно-ціннісних орієнтирів у вищій освіті України, що значно актуалізує потребу у підготовці докторів філософії педагогічних спеціальностей, здатних до кроскультурної науково-педагогічної комунікації засобами іноземної мови в інноваційно-технологічному просторі, здійснення ефективної професійно-педагогічної діяльності. Якісні перетворення в характері міжнародних зв'язків України, інтернаціоналізація та соціальна технологізація значно актуалізували значення іноземної мови у сучасному суспільстві. Вона сприяє розширенню освітнього кругозору здобувачів освіти, соціалізації

особистості майбутніх фахівців, підготовці їх до майбутньої професійної діяльності в умовах багатонаціонального та полікультурного світу.

Пріоритетне значення іноземної мови в системі підготовки докторів філософії підсилюється також і її суто практичною роллю в процесі інформатизації суспільства, а саме: володіння мовами інтенсифікує та підвищує інформаційну грамотність майбутніх докторів філософії; забезпечує успішну реалізацію професійних функцій, пов'язаних із комунікацією в умовах упровадження інформаційних технологій та входження країни до світового інформаційного простору. Сучасні вчені доводять, що вивчення іноземних мов стимулює також розвиток пізнавальних функцій психіки: на матеріалі мовних явищ розвиваються інтелектуальні функції аналізу та синтезу. У процесі такої роботи відбуваються мовні узагальнення, виокремлюються мовні абстракції у вигляді схем, правил, знаків, тобто розвивається абстрактне мислення. Вивчення іноземних мов передбачає формування аспірантів іншомовно-навчальної компетенції, що безпосередньо впливає на їхній розумовий розвиток, активізує навчальну діяльність, формує вміння самостійно здобувати знання, шукати й знаходити раціональні прийоми та створювати умови для самовдосконалення. Навчання іноземних мов з використанням відповідно дібраних матеріалів забезпечує усвідомлення здобувачами освіти загальнолюдських цінностей, формування їхніх уявлень про морально-етичні норми, звичаї і традиції, що в цілому сприяє морально-етичному вихованню особистості доктора філософії у педагогічній галузі. Рефлексія загальнолюдських ідеалів невіддільна від розвитку почуття поваги до своєї нації, країни та культури, а також міжкультурного виховання.

Підвищенню статусу іноземної мови в системі підготовки докторів філософії педагогічної галузі сприяє також мовна політика Ради Європи, спрямована на розвиток плюролінгвізму в європейських країнах. Так, одним із напрямів діяльності Ради Європи є об'єднання різноманітних проектів у сфері іншомовного навчання, мета яких полягає в сприянні іншим країнам щодо здійснення реформи національних освітніх програм в системі навчання іноземних мов; обміну досвідом запровадження інноваційних технологій навчання; розробці сучасних методик викладання іноземних мов тощо. Україна також не стоїть осторонь реформаційних процесів, які притаманні європейській політиці іншомовного навчання. Зокрема, за останні роки було представлено проект концепції викладання іноземних мов в Україні, проект державного освітнього стандарту з іноземної мови та навчальні програми з іноземних мов.

Базуючись на висновках учених у галузі іншомовної освіти (О. Коваленко, Ю. Лавриш, О. Осова, В. Чершиш та ін.), зазначимо, що цінними є наступні положення у контексті підготовки докторів філософії педагогічної галузі: підвищувати мотивацію здобувачів освіти щодо вивчення іноземних мов; сприяти вивченню іноземних мов упродовж усього життя; здійснювати корекцію навчальних програм з урахуванням

вимог сучасного ринку праці та тенденцій розвитку спеціальності; використовувати іноземні мови у викладанні нелінгвістичних дисциплін; упроваджувати технологічні інновації у процесі викладання іноземних мов; сприяти здійсненню міжнародної академічної мобільності та тіснішої співпраці як викладачів, так і здобувачів освіти; сприяти участі у програмі розвитку мов для міжнародного спілкування відповідно до специфіки національної системи освіти тощо.

Особливої уваги вимагає підготовка докторів філософії педагогічної галузі в умовах інформатизації освіти, яка повинна давати їм можливість жити та працювати в нових умовах, самостійно здобувати та удосконалювати наукові знання і практичні навички вживання мови у процесі професійно-педагогічної діяльності. Здобувачі освіти повинні правильно розуміти важливість володіння декількома мовами у сучасному мультикультурному суспільстві. Важливо, щоб зміст професійно-педагогічної підготовки сприяв розвитку високих моральних особистісних якостей, міжкультурної компетенції, що необхідні для сучасного фахівця у розвитку інтернаціональних поглядів. У процесі розробки освітніх програм підготовки докторів філософії педагогічної галузі важливо звернути увагу на соціокультурний компонент, з метою формування соціокультурної компетенції аспірантів, що відбиває знання про країни, мова яких вивчається; розуміння соціокультурних особливостей народів і націй; сприйнятливості ставлення до різноманітності й мінливості культур; звички, необхідні для аналізу соціокультурних феноменів. У процесі підготовки майбутніх докторів філософії педагогічної галузі доцільно акцентувати формування системи знань, умінь і навичок, що допоможуть їм розвивати розумові та творчі здібності, критичність мислення для того, щоб вони могли узагальнювати інноваційний досвід та запроваджували його у своїй професійній діяльності. Усе це зумовлює важливість оновлення мети навчання іноземної мови, зміни її статусу та посилення ролі у системі підготовки докторів філософії педагогічної галузі.

Важливість вивчення іноземних мов у системі підготовки фахівців, на думку Г. Китайгородської, полягає в тому, що вона сприяє розширенню освітнього кругозору особистості, її соціалізації, активного і повноцінного життя в умовах крос-культурної взаємодії. Доктор філософії в умовах сучасного суспільства має вільно організовувати іншомовний діалог з реальними й віртуальними партнерами, вдаючись до вербальних і невербальних засобів комунікації, використовуючи можливості комп'ютерних мереж.

Оскільки іноземна мова у процесі підготовки докторів філософії педагогічної галузі виступає засобом комунікації, що забезпечує здійснення подальшої професійної діяльності, то науковці основним компонентом навчання іноземної мови називають комунікативність, що і визначає кінцеву мету навчання іншомовного спілкування, яка полягає у сформованості умінь і навичок аспірантів здійснювати іншомовну комунікацію в конкретних

ситуаціях, тобто оволодінні ними найвищим рівнем розвитку комунікативної компетенції. При цьому дослідники акцентують увагу на розвитку лексичних навичок аспірантів, умінь коректно висловлюватися іноземною мовою у відповідних реальних комунікативних ситуаціях, що свідчить про високий рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції. Крім цього, важливим є формування лінгвістичної компетенції, що передбачає наявність лексичних знань та мовленнєвих навичок володіння цим лексичним матеріалом у процесі підготовки докторів філософії педагогічної галузі. Лінгвістична компетенція тісно пов'язана з комунікативною компетенцією, є одним із важливих її структурних компонентів, оскільки відсутність лексичних знань та умінь граматично правильно утворювати речення роблять неможливим здійснення акту комунікації. Найвищим ступенем прояву лінгвістичної компетенції є уміння вільно, невимушено спілкуватися іноземною мовою, передавати й обмінюватися інформацією в процесі іншомовної взаємодії, дотримуватися системи мовленнєвих норм і правил та обирати лінію комунікативної поведінки, адекватну автентичній ситуації спілкування. Навчання іноземних мов за своєю природою має комунікативну спрямованість, в основу якої покладено мовленнєву діяльність, формування умінь аудіювання, читання, говоріння та письма, які тісно пов'язані між собою. Серед видів усного мовлення виділяють аудіювання та говоріння. Сприйняття і розуміння усного мовлення забезпечує процес аудіювання. Наявність розвинених адитивних навичок створює міцне підґрунтя для розвитку навичок говоріння. Професійне іншомовне мовлення також передбачає сформованість умінь та навичок діалогічного та монологічного мовлення. Основну типологію іншомовних професійно-педагогічних висловлювань у формі монологу становлять опис, розповідь, роздум, лекція тощо.

Функція професійно-спрямованого іншомовного діалогічного мовлення полягає у формуванні іншомовної комунікативної компетентності майбутніх докторів філософії у процесі обміну інформацією між двома і більше партнерами. Тож важливим аспектом формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти є формування навичок спонтанного іншомовного мовлення. Навчання письма у процесі підготовки до професійної діяльності як одного із видів мовленнєвої практики, передбачає написання робіт різного характеру (листи, характеристики, відгуки, анотації, рецензії тощо) та формування орфографічних та пунктуаційних навичок. Іншим важливим аспектом культури іншомовного професійного спілкування є переклад.

Отже, зважаючи на те, що для новітнього українського смарт-суспільства характерним є поширення іноземної мови в усі сфери життя, то одним із стратегічних завдань сучасної вищої освіти є надання аспірантам ґрунтовної іншомовної підготовки, а також формування в них навичок практичного застосування іноземної мови під час використання технічних засобів навчання (комп'ютер, смарт-дошка, комп'ютерні навчальні програми

тощо), наукової діяльності (написання статей, монографій, участь у міжнародних конференціях, симпозиумах, тренінгах тощо).

ЛІТЕРАТУРА

- Китайгородская, Г. А. (1986). *Методика интенсивного обучения иностранным языкам*. М.: Высшая школа.
- Осова, О. О. (2017). *Теоретико-методичні засади реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах*. Харків: Вид. Рожко С. Г.
- Сбруєва, А. А. (2017). Тенденції розвитку політики Європейського Союзу у сфері забезпечення якості вищої освіти. *Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 240-261.

М. Степанець
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МАГІСТРІВ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ КАНАДИ

У час неоднозначних змін у світі та освітній системі зокрема, настають умови які вимагають всебічно розвинених педагогів. Магістратура в галузі освіти спроможна підготувати таких фахівців. Під час навчання студенти набувають науково-дослідні компетентності, здібності креативного розв'язання навчально-виховних завдань, а також формування умінь застосування дослідницьких технік та методів розв'язання поставлених питань.

Вивчення методів, що застосовуються під час навчання в університетах Канади дає поштовх для переосмислення вітчизняних. Існування численних методів досліджень, не є унікальним для освітніх факультетів Канадських університетів. Підготовка магістрів представлена різними напрямками та педагогічними стратегіями. Однак, викладачі мають спільний погляд у тому, що «студентів вводять в систему освіти і співтовариство наукової думки, замість того, щоб змушувати їх приймати рішення щодо конкретної дослідницької ідентичності» (Luttrell, 2007). Дослідниця С. Лей (Lei, 2008) зазначає, що наслідки для освіти будуть критичними, через те чи стануть студенти виробниками чи споживачами результатів досліджень.

Магістранти, які виконують проект або дипломну роботу, вивчають курс «Методологія наукових досліджень», який є потенційною можливістю вибрати один з різноманітних підходів дослідження і отримати уявлення про загальний план дослідження, а також онтологічне і епістемологічне позиціонування дослідника і формулювання питань що можуть вплинути на результати дослідження.

Аналізуючи джерела, бачимо, що завданням викладача стає проведення занять таким чином, щоб одночасно створити відчуття